
A történelmi Evita

Az argentin „szívek királynőjéről”, Argentína szépségkirálynőjéről, Evita Perónról könyvet írni egyszerre csábító és riasztó feladat. Világhíre, népszerűsége, legendája, irodalmi, zenei, filmes feldolgozottsága biztos sikert ígér. Ugyanakkor egyéniségét és emlékét éles ellentmondások és heves viták teszik szinte megfoghatatlanná. Életében sokan romlottnak ítélték, halála óta tömegek várják szentté avatását, kivált ma, a szintén argentinai származású Ferenc pápától. Egy szélső-jobboldali diktátor felesége és politikustársa volt, egyszersmind, elsősorban a női választójog megadása miatt, népfel-szabadítónak, szociálpolitikai intézkedéseinek köszönhetően a szegények népszerűségévé kanonizálódott. A szegénység mélyéből a hatalmi csúcsra való felemelkedése a nagy amerikai karriert példázta, ezt ellenpontosította tragikusan korai halála. És még sorolhatnánk.

Elisabetta Rosaspina sorolja is életrajzában, melynek már a címe is beszédes: *Az Evita-rejtély. A világot megbűvölő nő története (Enigma Evita. Storia della donna che ammalio il mondo)*. Az „ammaliare” olasz szónak van olyan jelentése is, hogy „megrontani”. vagyis a cím szintén „enigma”, talány?

Eva María Duarte (1919–1952) – aki elnöknéként, „de jure” first ladyként, az elnök, Juan Domingo Perón feleségeként, „de facto” azonban inkább társelnökként, (társ)elnöknőként (*Señora Presidenta*, 175. o.), „második számúként” (127. o.), elnök-asszonyként megváltoztatta nevei sorrendjét, María Evá-

ra, mert „az Eva a bűnbeesésre a földi paradicsomból való ki-
űzetésre emlékeztetett”, míg a „María Eva, úgy találta, jobban
hangzik, keresztényibb, istenfélőbb” (33., 141. o.), s ha már
így belejött a kései változtatásokba, „három évvel meg is fi-
atalította magát” anyakönyvileg (144. o.), hiszen megtehetette
– „törvénytelen származásúként”, házasságon kívül született,
akárcsak leendő párja (33., 126. o.). Immár a hatalom birtoko-
saként a „születési törvényteleneket”, „fattyúkat” (52. o.) sze-
mélyes okokból is „egyenlősítették” (127. o.). A szegénységből
(nem nyomorból, a népes család nem éhezett [43. o.]) ambi-
ciója, szépsége és szorgalma révén igyekezett kiemelkedni, a
fővárosban, Buenos Airesben színésznőként szerzett magának
hírnevet női vonzerejét is bevetve, erkölcsi kompromisszumo-
kat, áldozatokat, csapdákat sem kerülve el (45–81. o.).

Színésznőként ismerkedett meg 1944-ben egy rendezvényen
az „emelkedő csillagzatú” katonapolitikussal, a Mussolini-ra-
jongó – nála korosabb, özvegy Juan Perónnal (87–99. o.): a
„villámcsapást”, „szerelmet első látásra” azonnali közös éjsza-
ka követte (101–109., 111. o.). Evita rövidesen „Perón árnyé-
ka” (145. o.), harcostársa, „alteregója” (177. o.), utazó követé
(169., 177. o.), a szegények védőügyvédje” (164. o.), a Partido
Peronista Femenino megalapítója (155. o.), a szegények és a
nők számára „a Remény Asszonya” és „Argentína elsőszámú
szamaritánusnője” (166. o.) lett. A diktátor riválisa is? Nem.
Perónét felülmúló népszerűségét (176. o.) a peronizmus szol-
gálatába állította: Franco királynőként fogadta a fasiszta Spa-
nyolország nemzetközi elszigeteltségét elsőként megtörő – s
ezzel európai diplomáciai bonyodalmakat előidéző – elnöki
szépasszonyt (179. o.), XII. Pius pápa még „súlyos késését”
is elnézte neki (190. o.), ahogyan olasz, francia stb. politiku-
sok is megbocsátották a Perón-rezsim náci-fasiszta szimpátiáit
(196–197. o.), ellentétben például Maria Callasszal (211. o.).

Azonban Evita a szegényeket is képviselte: először adatott özvegyi nyugdíjat a dolgozóknak (217. o.). A szegényeket segélyező alapja számára olykor igencsak hatalmi eszközökkel szerzett pénzt: egy „oligarchától”, aki a „Presidenta” szorgalmazta csekkre túl alacsony összeget írt, „hidegen” kérdezte: „Minek néz engem? Prostituálnak?” Mire az „önkéntes” támogató azonmód „megtízszerezte a pénzadományt.” (210. o.) Evita a női jogokat is kiharcolta, védte, előmozdította: a „Ley Evita” 1947-ben szavazópolgárrá tette a felnőtt argentin hölgyeket (160. o.), akiknek megígérte, hogy a huszadik század „a győztes nők évszázada” lesz (184. o.).

A „győztes nő” fiatalon áldozatul esett a daganatos betegségnek. A nemzeti gyász nem hatalmi, hanem valódi népi gyász volt: hárommillió emberrel (228. o.), bebalzsamozott (és később meggyalázott, elrabolt, majd hosszú idő után hazavitt holttesttel, 3–32. és 229. o.). Evita nem érte meg bátyja meggyilkolását, férje bukását, külföldre menekülését és az egyház általi kiközösítését... (229–230. o.).

Elisabetta Rosaspina: *Enigma Evita. Storia della donna che ammalìò il mondo* (Az Evita-rejtély. A világot megbűvölő nő története). Mondadori, Milano, 2022. 256 o.

Madarász Imre